

Dr. Seres László megnyitója²

Hölgyeim és Uraim! Tisztelt Konferencia!

Úgy gondolom, hogy az esélyegyenlőtlenség tématerületén kutatóként/szakemberként jártas előadók és érdeklődő hallgatóságuk számára aligha tudnék újat mondani egy rövid megnyitó beszéd korlátai között, ezért engedjék meg, hogy mindössze néhány olyan dologról szóljak, amelyek egyrészt megítélésem szerint a tématerületre esnek, másrészt személyes tapasztalataimon alapulnak. Hasonló tapasztalatokkal nyilván a tisztelt jelenlévők is rendelkeznek, sőt a tudományterületen kívülről megfigyelő mintegy véletlenszerű észleléseit a szakma gondolati struktúrájában megfelelő helyre el is tudják helyezni.

Kritikai megközelítem alapjául az a meggyőződés szolgál, hogy kellemesebb élni egy olyan társadalomban, amely kisebb feszültségekkel, kisebb esélyegyenlőtlenségekkel jellemezhető.

A magyar társadalom alsó és felső decilisének jövedelemaránya európai mércével mérve a legnagyobbak közé tartozik. Csakhogy a szerencsésebb, gazdagabb európai államokban az egyenlőtlenségek évszázadok alatt alakultak ki, míg nálunk lényegében véve egy-két évtized alatt. A társadalmi csoportok jövedelemarányai változásának a dinamizmusa az, ami számomra félelmetesnek tűnik. Nehezen tudnék optimista választ adni arra a kérdésre, hogy azok az erők, amelyek a jelenlegi helyzethez elvezettek, mutatnak-e kifáradást, vagy továbbra is hasonló dinamizmus várható az aránytalanságok növekedésében.

Jó kifejezés-e az esélyviszonyok leírására az esélyegyenlőtlenség kifejezés vagy már az esélykizárás a pontosabb megjelölés egyes, nem marginális csoportok esetében?

Az esélyegyenlőtlenség területi elkülönülése az országon belül egyre határozottabbá válik. Mikorra prognosztizálják a szakértők az első spontán éhséglázadások fellépésének várható időpontját? Avagy ezzel nem kell foglalkozni, mert úgylis véletlen tényezőkön múlik?

A népességfogyás bruttó 3-4 ezrelékes szintje meddig lesz képes elfedni a szülőképes korban lévő nők számának drámai csökkenését? 40 év

² A Szegedi Tudományegyetem hallgatói ügyekért felelős rektorhelyettesének megnyitója.

alatt felére csökken ez a szám, és a bekövetkező népességfogyást az átlagéletkor növekedése az egyik oldalon, a csecsemőhalandóság csökkenése a másikon egyaránt csak korlátozott mértékben képes kompenzálni. Milyen intézkedések esetén látnak esélyt arra, hogy a népességfogyás megálljon az ország 6-7 milliós lélekszáma körül?

Mivel a társadalom egésze áttekinthetetlenül bonyolult rendszert képez, a tudomány a lényegi vonásokat megragadó egyszerűsítő modelleket hoz létre. Az etnikai kisebbségekkel kapcsolatos modelleképzelések nagyszámú kisebbségben gondolkodnak, ezáltal a kisebbségek kérdése egyfajta folklorisztikus, kellemesen színes-tarka kulturális problémakörre degradálódik. Látnak-e arra esélyt, hogy a valós és fontos problémákat - mint a munkanélküliség, szegénység, az esélytelenség területi elkülönülése - jobban tükröző, esetleg csak egyetlen kisebbségben gondolkodó modell is kialakulhasson.

Szeretném remélni, hogy az említett néhány és az Önökben mint szakértőkben fölmerülő több tucat kérdésre részint csaknem kész válaszaik vannak, részint előre tudnak lépni a válaszok megfogalmazásában a mostani konferencián.

Hölgyeim és Uraim!

A Konferenciát megnyitom. Minden résztvevőnek eredményes munkát kívánok!

Köszönöm a figyelmüket!